

در گفت وگو با جمعی از استادان خوش نویسی مشهد به بهانه برگزاری نمایشگاه «گلاب اشک» مطرح شد

زیبانویسی اشعار عاشورایی، ماندگاری در ذهن مردم

رضا میرزاده| هنر خطاطی، از زیباترین و قدیمی ترین هنرهای بصری است. نوع نوشتن حروف و کلمات، می تواند خلیقات درونی افراد را آشکار کند و زیبانوشتن در هر صنف و رشته، یک شاخص برای افراد محسوب می شود. از سوی دیگر، این هنر موجب ماندگار شدن وقایع تاریخی نیز شده است. نوشته های قدیمی، پرده از تمدن هایی برمی دارد که پیش از ما زیسته اند و آداب و رسومی را که در هر دوره رواج داشته، به ما معرفی می کند. از سوی دیگر، هنر خطاطی به عنوان یک هنر قدسی، توانسته است بخش مهمی از رسوم دینی و مذهبی را نیز برای ما ماندگار کند. نمی توان کسی را یافت که با دیدن کتیبه های محتشم کاشانی، به یاد مظلومیت اهل بیت^(ع) نیفتد و دل او متوجه واقعه عاشورا نشود. امسال و هم زمان با فرارسیدن ماه محرم الحرام، نمایشگاه «گلاب اشک» مشتمل بر برخی از آثار خوش نویسی شکسته نستعلیق استاد علی اکبر رضوانی با موضوع ماه محرم و عاشورا در نگارخانه رضوان مشهد برپا شده است. این نمایشگاه مشتمل بر ۵۵ اثر استاد رضوانی است که با موضوع اشعار عاشورایی ارائه شده است. آثار به خط علی اکبر رضوانی و با تذهیب معصومه محمدنیا و فاطمه رضوانی، همسر و فرزند استاد رضوانی، در نمایشگاه ارائه شده است. این نمایشگاه تا پنجشنبه، ۱۲ تیرماه ۱۴۰۴، در نوبت صبح از ساعت ۹ تا ۱۳ و در نوبت عصر از ساعت ۱۷ تا ۲۰ آماده بازدید علاقه مندان است. در حاشیه برگزاری این نمایشگاه، نظر استاد رضوانی و برخی از استادان درباره تأثیر هنر خوش نویسی در حفظ و ماندگاری واقعه عاشورا را جویا شدیم؛

- انتقال دقیق متون عاشورایی با زبان قلم

علی اکبر رضوانی درباره نقش هنر خوش نویسی درانتقال مفاهیمومضامین قیام عاشورا می گوید: هنرمندان همواره تلاش کرده اند سهمی در زنده نگه داشتن قیام عاشورا داشته باشند. مضاف براینکه موضوع خوش نویسی و عاشورا، ارتباطی بسیار نزدیک دارند، در مراسم مختلف عزاداری، از دست نوشته ها و پارچه نوشته ها و پارکاد هایاستفاده می شودکه به صورت هنرمندانه اجرامی شود. ضمن اینکه می شودبازبان قلم به گونه ای کارکردکه مفهوم رابه بهترین شکل منتقل کند. آنچه از گذشته موجب انتقال دقیق متون عاشورایی بوده، زبان قلم بوده است. وی می افزاید: تولید آثار عاشورایی و محرمی در سال ۱۳۸۱ شکل گرفت. در جریان حضور در مجالس اهل بیت^(ع) و هیئت های عزاداری، به این نتیجه رسیدم که زمینه ای را در خوش نویسی ایجاد کنم و بتوانم این گونه عرض ارادت کنم. البته وقتی در مسیری گام بگذاری، باید در کنار آن مطالعه و پژوهش هم وجود داشته باشد. ضمن اینکه حتما در کار خوش نویسی، عنایت خدا و ائمه اطهار نیز وجود دارد و خود آن ها هستند که ادامه این مسیر را رقم می زنند. به قول عطار نیشابوری: «مرگردهی، میان خون باید رفت/ وز پای فتاده، سرنگون باید رفت/ تو پای به ره در نه و از هیچ میرس/ خود راه بگویی که چون باید رفت» باید با اشعار زندگی کرد تا شرایط لازم برای نوشتن آن فراهم شود. از سوی دیگر، الهام از طبیعت و مشق

خیالی نیز به کمک هنرمند خوش نویسی می آید. استاد رضوانی تأکید می کند؛ وقایع عاشورا با هنرهایی مانند شعرمحتشم کاشانیماندگار شده است. نکته اینکهبخش زیادی از مردم، اشعار محتشم را از کتیبه های عاشورایی به یاد داشته و حفظ کرده اند که از ابتدای ماه محرم در گوشه و کنارمساجد و هیئات و حسینیه هانصب می شده است. لذا هنر خوش نویسی ارتباطی نتگانتگ با واقعه عاشورا دارد. خوش نویسی مسیری سخت است. خوش نویسان باوضوخط می نویسند. خوش نویسی نوعی ریاضت است. هنرمند خوش نویس است و مرکب و کاغذ سفید و نوشتن و نوشتن و نوشتن و پس از آن است که این ریاضت وسختی، تأثیر خود را در هنر هنرمندی می گذارد. باز به قول سلطانعلی مشهدی: «داند آن کس که آشنای دل است/ که صفای خط از صفای دل است» استادرضوانی درباره این نمایشگاه نیز می گوید: تلاش کرده ام اشعاری از شاعران برجسته کشور از جمله محتشم کاشانی، عمان سامانی، نیر تبریزی و... را انتخاب و در معرض دید علاقه مندان قرار دهم.

- انتقال مفاهیم عاشورایی با هنر خوشنویسی

استاد علی اکبر اسما عیلي قوچانی درباره نقش خوش نویسی در تأثیرگذاری اشعار عاشورایی می گوید: هنرمندان خوش نویس توانسته اند با هنر خود، مفاهیم عاشورا را ماندگار و به نسل های بعد منتقل کنند. هنرمندان

رویداد هنری «روضه هنر ۲» با محوریت عاشورا و تجاوز رژیم صهیونیستی در حوزه هنری استان برگزار شد

تجسم عاشورا بانگاه هنرمندانه

برنامه در فرهنگ سرای امام رضا^(ع) با محوریت عاشورا و موضوع فلسطین در قالب نمایشگاهی برگزار شد، اما امسال تصمیم گرفتیم این برنامه در قالب اجرای زنده انجام شود تا هنرمندان با هم فکری یکدیگر کارهای خود را تولید کنند. دبیر انجمن علمی نقاشی دانشکده الزهرا^(س) با اشاره به اینکه این آثار با برگزاری نمایشگاهی در نگارخانه اشراق در معرض دید علاقه مندان قرار خواهد گرفت، بیان کرد: عاشورا فقط در زمان خود خلاصه نمی شود و پیامدهایی داشته که نسل به نسل به ما رسیده است. در زمان حمله رژیم صهیونی به ایران، بعد از اینکه بیانات رهبر معظم انقلاب از تلویزیون پخش شد و از هنرمندان و اهل قلم خواستند پای کار بایند و نگذارند این جنگ تحمیلی به نفع آن ها تمام شود، جرقه ای در ذهن ماستولان رویداد به وجود آمد، تا برنامه «روضه هنر ۲» را به آن موضوع مرتبط کنیم.

- عاشورا فقط در زمان خود خلاصه نمی شود
- عاشورا، رویکردهای متفاوت گرافیست ها

زهرا دزینانی، کارشناس ارشد رشته گرافیک و مدرس

ریحانه موسوی

رویداد هنری «روضه هنر ۲، به موضوع عاشورا و روایتگری حماسه های جنگ تحمیلی اخیر به کشور، به همت دانشجویان دانشکده ملی مهارت الزهرا^(س) مشهد و جمعی از هنرمندان و با شعار «هر تصویر، یک روایت»، دوشنبه و سه شنبه این هفته در حوزه هنری انقلاب اسلامی برگزار شد. در این برنامه، هنرمندان رشته های گرافیک، تصویرسازی، نقاشی، خوش نویسی و نگارگری به صورت زنده و در قالب اجرای هنری، با موضوع عاشورا و تجاوز رژیم صهیونیستی، به تولید اثر پرداختند. آنچه می خوانید، گفت وگوی شهرآرا با چند تن از هنرمندان حاضر در این رویداد است.

- عاشورا فقط در زمان خود خلاصه نمی شود

سیده نسرين وزیري، از برگزار کنندگان رویداد هنری «روضه هنر ۲»، درباره آن گفت: سال گذشته این

خسرو تنها ماند

چرا «زيبا صدايم كن» با وجود موفقیت در جشنواره، در گیشه شکست خورد؟

محمد عنبرسوز

«زيبا صدايم كن»، جديدترين ساخته رسول صدرعاملي و موفق ترين فيلم او در دو دهه اخير، در چهل و سومين جشنواره فيلم فجر حسايي تحسين شد و با ۱۰ نامزدی و البته دریافت سيمرغ بلورين بهترين فيلم، رویداد موفقى را پشت سر گذاشت. اين فيلم که با نگاهی

خوش نویسی از حاصل عمری کار و تلاش را به نمایش گذاشته است. او علاوه بر آنکه مطالب ارزشمندی را کتابت کرده، ترکیب های کم نظیری ایجاد کرده که هر کدام یک دنیااست. به جز جریان خوش نویسی، با دانش و شناختی که دارد، توانسته ترکیباتی بدیع به وجود آورد.

- خوش نویسی یک هنر قدسی است

محمد علی فراستی نیز خوش نویسی را هنری قدسی می داند و بیان می کند؛ این هنر با خالق در ارتباط است و اوست که به دست و ذهن هنرمند خطاط القا می کند که در نهایت چه ترکیبی پدید آید. بسیاری از آثار نفیس خوش نویسی به صورت بداهه و بدون برنامه ریزی قبلی خلق شده اند. گاه هنرمند ترکیبی را در ذهن دارد، اما خروجی آن ترکیبی متفاوت است که زیبایی آن را دوچندان می کند و حتی موجب شگفتی خود هنرمند می شود. وی بر این نظر است که یک خوش نویس انس و الفت زیادی با خدا دارد. او ادامه می دهد: همه هنرمندان خوش نویس نیز به گونه ای ارادت خود را به ساحت اهل بیت^(ع) نشان داده و می دهند. هنرمندان خوش نویسی، با ادبیات فارسی عجین هستند و شعر و شاعر خوب را می شناسند. ضمن آنکه توجه دارند اشعاری را انتخاب کنند که از نظر ترکیب و معنا، کار بیشتری می طلبند. فراستی با اشاره به

اینکه صفای خط ارتباط مستقیمی با صفای دل دارد، می گوید: دل باید صاف باشد و پس از آن است که مغز به دست فرمان می دهد که چه بنویسد. نوع اثری که اجرا می شود نیز بستگی به میزان ارتباطی دارد که خطاط در زمان نگارش با خالق خود برقرار می کند. تناسبات که رعایت شود، صفا و خلد هم حاصل می شود. از خط یک فرد می توان درون انسان را شناخت. وی می افزاید؛ هنرمندان خوش نویس با خلق آثار کم نظیر درباره واقعه عاشورا، نقشی مهم در تأثیرگذاری هنر در ثبت این واقعه داشته اند. استاد رضوانی توفیق یافته و امام حسین^(ع) نیز ایشان را یاری کرده است تا رسانی را که بر دوش هر هنرمندی است که دل در گرو خاندان عصمت و طهارت^(ع) دارد، ادا کند.

آثاری از شاعرانی بزرگ در این نمایشگاه ارائه شده که مدح سیدالشهدا^(ع) و واقعه عاشورا است. این آثار با ترکیب های متنوع و هنرمندانه ارائه شده و درسی برای دیگر هنرمندان است که این مفاهیم ارزشمند را با هنر خود زنده نگه دارند. استاد فراستی بیان می کند، خط نستعلیق، خطی است که از طبیعت گرفته شده و همین موضوع هم باعث شده موزه های بزرگ دنیا، به نگهداری آثار خط نستعلیق توجه زیادی داشته باشند. خط شکسته نستعلیق هم از خط نستعلیق گرفته شده و رقصی که در خط شکسته نستعلیق ایجاد شده است، مخاطب را بیشتر حفظ می کند. در این خط، ترکیباتی متفاوت با خط نستعلیق ایجاد می شود.

کرد، اما ما ساکت نمی نشینیم و این راه ادامه دارد. من این بیت شعر را در کنار اثر خود با تذهیب کار کردم. وی ادامه داد: در این اثر شاخه و برگ درخت شبیه نقشه ایران درآمده است و درون آن لانه پرنده ای همراه با جوجه هایش را کار کردم، که امید به زندگی را نشان می دهد. در قسمتی دیگر نمادی از امام زمان^(عج) را کار کردم. بخش دیگر اثر نیز پرچم امام حسین^(ع) را به تصویر کشیده ام. در قسمت دیگر گنبد حرم امام رضا^(ع) قرار دارد.

عاشوری بیان کرد: وقتی حوادث اخیر را به عاشورا ربط می دهیم، باعث احیای آن می شود و شاید درس هایی که اتفاقات گذشته به ما می دهد، تلنگری برای جوانان باشد.

آثار مدرن اغلب دنیوی تر هستند و مبنای انسان محور دارند. اما اتفاقاتی که در وقایعی همچون واقعه عاشورا رخ داده است و هنرمندان به تصویر می کشند، اتفاقات فراتر از این مسائل هستند.

- درس عاشورا، تلنگری برای جوانان است

وحیده عاشوری، از هنرمندان حوزه هنری انقلاب اسلامی که اثر او درباره تجاوز رژیم صهیونیستی به کشورمان است، بیان کرد: در اترم ایران امام حسین^(ع) را نشان دادم. در این اثر از این بیت شعر الهام گرفتم: «گرچه گاهی تنبدادی شاخه ای را هم شکست، سرو می ماند ولی طوفان به پایانی می رسد»، یعنی شاید این جنگ ها و تندباد ها برخی از افراد مهم کشور ما را شهید

امروز که با سینیمایی صریح تر و چندلایه تر خو گرفته است.

- ستاره پرنوسان

هرچند آمین حیایی بازی بسیار خوب و عمیقی در «زيبا صدايم كن» ارائه داده و شخصیت پدر را با حسی انسانی و باورپذیر به اجرا درآورده است. اما او به واسطه سال ها حضورش در فیلم های عامه پسند و نوسانی که در انتخاب نقش ها از خود به ثبت رسانده، به یک چهره «خنثی» در تبلیغات سینیمایی تبدیل شده است، حضوری که نمی تواند، شبیه به همتایان طراز اول حیایی، مخاطب را برای خریدن بلیت متقاعد کند. همین روزها، حیایی در فیلم ضعیف «کوکشل مولوتف» بازی متوسط و بی هیجانی را مقابل دوربین برده است و در ماه های گذشته نیز با نقش مکملی در سریال متوسط «آبان»، کاملاً زیر سایه اجرای جذاب شهاب حسینی قرار گرفته بود. افزون بر این، با وجود بازی پخته زولیت رضاعی در نقش زيبا، او هم چهره جوان و ناشناخته ای است و نمی تواند کمکی به فروش فیلم کند. دیگر بازیگران «زيبا صدايم كن» نیز اغلب چهره های کمتر شناخته شده ای هستند که برای مخاطب عام کشتش تبلیغاتی ندارند. این در حالی است که سینمای ایران در سال های اخیر، تا حد زیادی به ستاره محوری خو گرفته و همین موضوع یکی از دلایل مهم شکست تجاری فیلم جدید صدرعاملی است.

- زیر سایه پدر

در کانون داستان «زيبا صدايم كن» دختر نوجوانی قرار دارد که فیلم ساز برایش هیچ گونه درگیری عاطفی

خاصی را در نظر نگرفته است. این جای خالی، هرچند ممکن است از نظر برخی محافظه کاری در روایت تلقی شود، اما برای مخاطب جوان امروز که به راحتی دیگر داستان های پرشور و احساسی می شود، نوعی خلأ و عدم باورپذیری ایجاد می کند. واقعیت این است که در این سن و سال، تجربه احساسات عاطفی یک بخش جدانشدنی از زندگی نوجوانان امروزی است و پنهان کردن این وجه مهم، باعث شده تا بعضی تماشاگران، فیلم جدید صدرعاملی را پد رسلارانه بدانند، اثری که می خواهد گرایز نوجوان را نادیده بگیرد و همه چیز را به نقش «پدر دانا و مهربان» فروبکاهد.

- روتوش آسیب های اجتماعی

«زيبا صدايم كن» در ظاهر یک فیلم اجتماعی است، اما در پرداخت موضوع های حساس و آسیب های اجتماعی، بیش از حد محتاطانه عمل کرده است. آنچه بیننده امروزی از یک فیلم اجتماعی انتظار دارد، نگاه بی پرده و حتی تلخ به مسائل اجتماعی است. فیلم هایی مانند «ابدویک روز»، «لاتاری» یا حتی «فروشنده» نمونه هایی از آثار اجتماعی اند که با شهامت به دل تاریکی ها زدند و از همین روی مورد توجه مخاطبان قرار گرفتند. صدرعاملی اما، در «زيبا صدايم كن» ترجیح داده با نگاهی ملایم و محافظه کار، همه چیز را در لافافه بیان کند تا مبادا مرزهای خانوادگی یا اخلاقی فیلم درهم شکسته شود. نتیجه فیلمی است که نه آن قدر جسارت دارد که تأثیر بگذارد و نه آن قدر احساسی است که تماشاگر را درگیر کند.

